

Debat: 4 vragen, 4 meningen - Welke toekomst voor Europese boeren na 2020?

18 JULI 2018

Op Europees niveau ligt momenteel een bijsturing van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) tegen 2020 op tafel. We legden aan 4 stakeholders 4 vragen voor. Hoe zien zij de Europese landbouw en plattelandsomgeving van de toekomst?

Lees meer over: [GLB europa](#)

Op Europees niveau ligt momenteel een bijsturing van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) tegen 2020 op tafel. We legden aan 4 stakeholders 4 vragen voor over het beleid dat bijna één vijfde uit van het bruto-inkomen van Europese landbouwers uitmaakt. Hoe zien zij de Europese landbouw en plattelandsomgeving van de toekomst?

1. Natuurpunt: 'GLB-steun houdt een falend landbouwsysteem draaiend.'

Freek Verdonckt, beleidsmedewerker landbouw [Natuurpunt](#)

<p>1. Waarom is GLB-steun nodig?</p>	<p>'Laat ons duidelijk stellen dat wij achter het principe staan om boeren met overheidssteun te belonen voor het leveren van maatschappelijke diensten bovenop voedselproductie. Omdat ons platteland voor heel wat uitdagingen staat – zoals klimaatbuffering en biodiversiteitsherstel – is het belangrijk dat de EU hier voldoende budget voor behoudt. Een boer kan maatschappelijke diensten niet in de productprijs doorrekenen, we passen als belastingbetaler dus bij. Maar dan mogen we ook de verwachting hebben dat die uitdagingen daadwerkelijk te lijf worden gegaan. En daar wringt vandaag het schoentje.'</p>
<p>2. Worden de uitgaven nu goed besteed?</p>	<p>'Nee, vandaag wordt GLB-steun vooral gebruikt om een falend landbouwsysteem draaiende te houden. Boeren worden gesteund in een indrukwekkende intensiveringsslag om zoveel mogelijk voedsel te produceren tegen een zo laag mogelijke prijs. De prijs daarvoor wordt op andere fronten betaald: ons platteland gaat gebogen onder een biodiversiteitscrisis en boeren zijn kostendrukkers geworden tot ze de ratrace niet meer kunnen volgen. Het is doodjammer dat men GLB-geld blijft aanwenden als een subsidie-infuus terwijl we met hetzelfde geld de boerenstiel én het boerenland veerkrachtiger zouden kunnen maken.</p>

<p>3. Waarvoor pleiten jullie?</p>	<p>'Het nieuwe GLB moet de juiste condities scheppen zodat boeren de omslag durven te maken naar een landbouw die mét in plaats van tégen de natuur werkt. Ook bij boeren groeit het besef dat dit op termijn de enige weg is om nog generaties lang voedsel te produceren. Maar biodiversiteit opnieuw ruimte geven in boerenland houdt een stuk extensivering in. De kost van een eventuele mindere opbrengst mag dan niet enkel op de nek van de boer terecht komen, want dan verliezen de koplopers in duurzaamheid het tegen boeren die de makkelijkste weg kiezen. Daarom pleiten wij er voor dat GLB-middelen maximaal naar die koplopers gaan. Dat betekent ook dat we afstappen van platte hectaresteen en van gekoppelde steun aan praktijken die het milieu eerder schaden dan baten. We realiseren ons dat het een heuse reconversie vraagt van de sector om voortaan anders te boeren. Door het VLIF om te vormen naar een transitiefonds kunnen we boeren helpen in die omslag.'</p>
<p>4. Wat vind je jammer in dit debat?</p>	<p>'Europees commissaris Phil Hogan lijkt zijn momentum gemist te hebben. Hij heeft met het huidige GLB-voorstel de hete aardappel om al dan niet consequent te verduurzamen doorgeschoven naar de lidstaten. Wie zal er durven uitpakken met een ambitieuze nationale invulling van het GLB als daarmee de concurrentiepositie tegenover minder ambitieuze buurlanden geschaad wordt? Toch kijken we hoopvol, en in eerste instantie naar boeren zelf. Uit een opinie-onderzoek bij Nederlandse boeren blijkt de bereidheid om het huidige pad te verlaten groot bij een meerderheid van de gangbare boeren, mits daar een betrouwbaar beleid tegenover staat. Die vaststelling zou de drempelvrees bij lidstaten moeten wegnemen om de komende jaren met EU-steun een goed werkend natuur-inclusief businessmodel op punt te zetten. De tijd dringt, want hoe lang zal er nog een breed draagvlak zijn voor een gemeenschappelijk landbouwbudget?'</p>

2. Wervel - 'Kostendekkende prijzen en aanbodbeheersing zonder massale soja-import'

Jeroen Watté, [Wervel](#)

<p>1. Waarom is GLB-steun nodig?</p>	<p>'Het overgrote deel van de GLB-overheidssteun is de zogenaamde inkomenssteun. Door het afbouwen van de marktondersteuning vanaf 1992 is de EU-landbouwmarkt deel gaan uitmaken van de wereldmarkt. Dat leidt tot een grotere concurrentiedruk en meer inkomensonzekerheid op de landbouwbedrijven. Er is sprake van een permanente <i>ratrace</i>. Een alternatief, met gemiddeld kostendekkende prijzen gekoppeld aan beheersing van het aanbod, is nodig. Zolang dit beleid er niet is, is op zijn minst het behoud van de EU-inkomenspremies nodig om de situatie niet nog erger te maken.'</p>
<p>2. Worden de uitgaven nu goed besteed?</p>	<p>'Een duurzaam voedselsysteem houdt in dat voldoende en gezonde voeding voortgebracht wordt aan een aanvaardbare prijs, die niet alleen de productiekosten, maar ook de externe sociale en milieukosten meerekent (behoud of herstel van de natuurlijke hulpbronnen zoals bodem, water en biodiversiteit). Een faire situatie voor de boer komt neer op kostendekkende prijzen gekoppeld aan beheersing van het aanbod per regio in functie van de reële behoeften. Groei door massale import van grondstoffen (zoals soja) en wereldwijde export van verwerkte producten, past niet in dit model.'</p>

3. Waarvoor pleiten jullie?	'Investeren in transitie naar agro-ecologie. Samenwerkingsvormen tussen verschillende bedrijfstakken stimuleren. Promotie van vormen van voedselbereiding en -distributie die aansluiten bij de principes van lokale, ecologische en faire voeding. Bijvoorbeeld catering van gezonde maaltijden voor scholen-, bedrijfs- en sociale restaurants, waarbij de catering het resultaat is van samenwerking tussen landbouwers, handelaars en verwerkers die doelbewust de toepassing van die criteria nastreven. De consument betrekken bij het landbouw- en voedselbeleid.'
4. Wat vind je jammer in dit debat?	' Het is teleurstellend dat na 27 jaar actie de problematiek van eiwitimport zoals soja nog steeds niet ten gronde wordt aangepakt. Dat is dan ook een opgave voor het nieuwe GLB. De afschaffing van de melkquota (2015) blijft voor ons een historische vergissing. Herinvoering van de quota blijft aan de orde, maar er moeten lessen getrokken worden uit fouten zoals de verhandelbaarheid van quota. In het nieuwe GLB zou ook een permanente dialoog tussen boeren, burgers, onderzoekers en (EU-)instellingen op zijn plaats zijn om eindelijk een grondig debat te kunnen voeren over een landbouw- en voedselbeleid met toekomst.'

3. Boerenbond - 'Evenwicht tussen ecologische en economische eisen is belangrijk'

Luc Vanoirbeek, woordvoerder Boerenbond

1. Waarom is GLB-steun nodig?	' Geen enkele landbouwer wil afhankelijk zijn van subsidies, integendeel. De zoektocht naar steeds de laagste prijzen voor voeding resulteert in veel te lage prijzen voor grondstoffen. Als daar ook nog extra voorwaarden voor milieu, klimaat, dierenwelzijn, ... aan verbonden worden, is het echter normaal dat hier ook een tussenkomst in de kosten voorzien is. We vragen dan ook nadrukkelijk het Europese landbouwbudget niet af te bouwen want <i>meer voor minder</i> zal niet lukken.'
2. Worden de uitgaven nu goed besteed?	'Vele verhalen over onverantwoorde steun zijn gedateerd. Boerenbond is vragende partij om de 30 eurocent per burger per dag beschikbaar te maken voor onze actieve boeren en de jonge starters. Steun voor investeringen in duurzame productie is zeker nuttig. Velen houden er echter geen rekening mee dat ook de aanleg van een knuppelpad in bosgebied soms gebeurt met Europees landbouwbudget. In dergelijke uitgaven lijkt nog meer doelgerichtheid mogelijk.'
3. Waarvoor pleiten jullie?	' We vragen om voldoende middelen uit de pijler voor plattelandsontwikkeling te voorzien voor de opvang van een brede weersverzekering en andere instrumenten die een betaalbaar vangnet vormen. Voor familiale landbouw zonder grote financiële reserves is dat van levensbelang. De positie van producenten in de keten kan ook versterkt worden door producenten- en brancheorganisaties degelijk te ondersteunen. We staan ook open voor doelgerichte klimaatmaatregelen als die naar waarde vergoed worden.'
4. Wat vind je jammer in dit debat?	' De diversiteit van de Europese landbouw is zeer groot en maatwerk is nodig. Maar nu lijkt de slinger doorgeslagen zodat we nog moeilijk kunnen spreken van een gemeenschappelijk beleid. Boerenbond vraagt voldoende gelijk speelveld te behouden. Daarnaast lijkt een evenwicht tussen ecologische en economische eisen belangrijk want het huidige voorstel verliest elke vorm van zekerheid voor de actieve landbouwer.'

4. Algemeen Boerensyndicaat - 'Een correcte vergoeding tegenover maatschappelijke diensten'

<p>1. Waarom is GLB-steun nodig?</p>	<p>'Europa kiest steeds meer voor vrijhandel en dat zorgt ervoor dat de Europese boeren in een groot aantal sectoren moeten meekunnen op de wereldmarkten. Door de hogere productiekosten opzichte van derde landen kunnen de verkoopprijzen bij ons niet langer de kosten dekken. Daarnaast dekken binnenlandse prijzen niet steeds meer de productiekost. De EU-steun helpt boeren toch hun verplichtingen ten aanzien van de maatschappij na te komen op het vlak van voldoende veilig voedsel produceren en daarnaast helpt de steun ons om bij te dragen aan een leefbaar en levendig platteland.'</p>
<p>2. Worden de uitgaven nu goed besteed?</p>	<p>'Het Europese budget is te herleiden tot amper 1% van de nationale begrotingen.Het landbouwbudget hapt weliswaar een groot stuk uit het EU-budget (38% in 2018), maar daarvoor geven we heel wat terug. Wij produceren het breedste gamma aan voedingsproducten en al die voeding wordt (zeker in België) gevolgd van A tot Z, van het veld tot op het bord, op het vlak van voedselveiligheid. Op onze land- en tuinbouwbedrijven wordt heel sterk ingezet op innovatie en digitalisering, op het beperken van de impact van onze activiteiten op mens en milieu. Een deel van de Europese landbouwuitgaven gaat naar investeringen die ons helpen nog duurzamer te werken, via het VLIF.'</p>
<p>3. Waarvoor pleiten jullie?</p>	<p>'Het toekomstige landbouwbeleid moet inzetten op correctere prijsvorming in de primaire sector en op het versterken van de positie van de landbouwers in de agro-voedingsketen. De EU heeft de weg gekozen van liberalisering en de minste weerstand in de wereldhandel, maar dat gaat ten koste van het inkomen in sectoren die onderhevig zijn aan wereldmarktprijzen zoals suiker en melk. Steeds meer produceren voor steeds lagere prijzen zorgt ervoor dat we in een vicieuze cirkel terechtkomen. Vlaanderen is niet de beste plaats om daarin mee te draaien wegens te duur. Een deel van ons inkomen kan (en moet misschien wel) komen uit groene en blauwe maatschappelijke diensten, maar daar moet een correcte vergoeding tegenoverstaan.'</p>
<p>4. Wat vind je jammer in dit debat?</p>	<p>'Verminder het GLB-budget nog meer en je zal het merken op het platteland: de landbouwbevolking vergrijsst snel en de nood aan een betere omkadering om jongeren aan te trekken in de sector is echt wel groot. Een correcte definiëring van wat een "actieve landbouwer" nu precies is kan daaraan bijdragen. De steun die richting Vlaanderen komt moet na 2020 echt gericht ingezet kunnen worden en komt toe aan diegenen die echt het inkomensrisico dragen bij hun professionele landbouwactiviteit. Het nieuwe GLB, zoals het nu voorligt, vraagt nog meer van ons op het vlak van niet-economische investeringen voor natuur en milieu met nog minder compensatie voor de inkomensdaling. Dat is echt niet aanvaardbaar. De "L" in GLB staat steeds meer voor <i>leefmilieu</i> in plaats van voor <i>landbouw</i>.'</p>

Bekijk ook ons filmpje over de hervorming van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB).

Veldverkenners
Koning Albert II Laan 35
1000 Brussel
België

Contact
M • info@veldverkenners.be

Volg ons op:
f.

Veldverkeners is een project van

